

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Tábori Komél*

Cím: *Negyedmillió embert távolítanak el*

Forrás: *Pesti Napló*

Pzr 919.1.25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

341.43

Hely

Idő

"1919"

Személy

He

351.756

1919

Negyedmillió embert távolítanak el sürgősen Budapestről

Hogy a főváros most éli át legválságosabb korszakát, azt megrázó hitelességgel látni az idegeneket ellenőrző új hivatalban. Roppantul udvarias, de szigorú bíróság működik a Deák-téri Adria-palotában és az előkelő szállók vendégei dühös rémülettel hallgatják a szerintük mindig igaztalan ítéletet. Kevesük nyugszik bele nyomban a gyors verdiktbe, amely esetleg csak három napra engedi meg az ittmaradást. Hasztalanul mondják nekik, hogy *Budapestet a legkomolyabb általános inség fenyegeti, nemcsak tragikus lakáshiány, hanem valószínű éhínség is, ha a legrövidebb idő alatt meg nem szabadítják óriási lakótöbbletétől.* Budapesten ma körülbelül *hatszáz ezerrel* többen fogyasztják a kenyeret, mint amennyire készlet biztosítható. Az ellenőrző hivatalnak pedig az a kötelessége, hogy a lakosság rögtön való apasztásával igyekezzék megakadályozni a kegyetlen pozitívással fenyegető éhség-problémát és más józan módszerrel el sem hárítható tömegbajokat.

Ma a *Dunapalota* és egész sereg *V. kerületi* szálló, valamint a *margitszigeti* hotelek vendégei kerültek sorra, mintán tegnap már végeztek valamennyi *IV. kerületi* penzióval és megtörtént már a tisztogatás eddig az *Astória, Belvárosi, Bristol, Budapest, Erzsébet, Hungária, Magyar, Nádor* és *Vadászbürt-szállóban* is. Ezt a kényes vizsgálatot *Kisteleky* rendőrtanácsos intézi.

Az a tapasztalat, hogy minél szerényebb az illető hotel, annál pontosabban jelennek meg a vendégei. Valamennyi köteles igazolni azt, hogy igazán jogosult a pesti tartózkodásra.

— Hogyan történik ez?

— Nagyjából részben individuális bíráljuk el — mondta a tanácsos. — A főelv az, hogy az illető itt dolgozzék és produktív munkát végezzen. Ha kétségtelenül megállapítjuk, hogy tisztán időtöltés, szórakozás tartja itt, eltávolítjuk.

— Sok az ilyen?

— *A nagyszállók vendégeinek majdnem ötven percentje.* Az ilyen csak három—öt napra kap időt a pakkolásra, aztán utazzék Isten hírével.

Két óriási teremben dokumentálta aztán a tanácsos azt, hogy milyen halálos szükség van most erre a hivatalra. Megállapították, hogy körülbelül *kétszázötven ezer olyan ember van Pesten, aki hajléktalan, noha előbb állandó budapesti lakos volt,* de „a háború vihara őt a családi tüzhelytől elszakította“.

— Ezeknek — mondta a tanácsos — és Budapest dolgozó társadalmának akarjuk biztosítani a lakást, továbbá az élelmezést.

— Dehát tulajdonképpen kit tekintenek idegennek?

— Mindenkit, — ha magyar honos is különben, — aki 1914 augusztus eleje óta költözött Budapestre és itt addig (legalább egy hónappal előbb) állandó lakos nem volt.

Az egyik nagyterem, amelyiket valami export cég részére nemrég rendeztek be a palota föld-

szintjén, a másik félemeletén van. Hotel-jelentkezőket kezelnek az egyikben: *menekült közigazgatási főtisztviselők, rendőrkapitányok, főszolgabírák* és egyéb közigazgatási tisztviselők dolgoznak itt. Minden asztalon egy nagy betű kiabál messzire, hogy ott állítják ki az illetők igazolványait. A másik hosszú teremben tartoznak jelentkezni azok, akik január huszadika után érkeztek a fővárosba és három napnál hosszabb ideig tartózkodtak itt. Ez a „napiérkezők terme“.

A szállók általános tisztogatásával kezdtek. De már elrendelték azt is, hogy a január huszadika és február elseje közt Pestre érkezettek, akik 1914 augusztus elseje óta költöztek magánlakásba, a külön erre a célra készült idegen-ellenőrzési bejelentő-lapon tartoznak magukat bejelenteni. Ezt az óriási nyilvántartást most dolgozzák föl.

— Hány ilyen lakos van Pesten?

— *Több mint ötszáz ezer.*

Kiderülhet azonban, hogy *hatszáz ezernél nagyobb* a szám. Ezeknek a dolgában intézkedtünk, hogy a szállói jelentkezések bevégezése után *jelentkezzenek itt tartózkodásuk jogosultságának felülbizsgálása végett.* Közhirre tesszük majd, hogy milyen sorrendben jöjjenek. És őket is épp oly szigorral, de vigyázva kezelik majd itt, mint a szállóvendégeket. Bejelentésükért együttesen felelős a háztulajdonos, a házmester és a főbérlet. Felelősségre vonjuk őket akkor is, ha a kitűzött határidő leteltével még lakást adnak a jogosulatlanoknak a két hónapig terjedhető elzárással büntetjük őket.

XX.

Ezentul a hotelekben sem szabad lakást adni senkinek, aki nem tudja felmutatni a kékszinű tartózkodó-engedelmet.

Kiderült, hogy sokan semmibe se veszik az intézkedést. A hivatal főnöke, *Székely* Vladimir rendőrfőtanácsos kénytelen volt intézkedni, hogy akár a Hungáriában, akár a Bristolban, vagy más eféle helyen is azonnal zárják le a lakását az olyanoknak, akik még csak jelentkezni sem tartották érdemesnek. Az ilyet nem szabad többé beengedni a hotelszobába. A Hungária-szállóban például detektívek segítségét vették igénybe a lezárásnál.

Budapest lakossága ellenőrzi legjobban az új intézkedéseket. Hisz jóformán minden pesti házban élnek, azaz tengődnek összeszorulva olyanok, akik joggal reflektálnak rendesebb lakásra. Argus-szemmel figyelik ezek, hogy az *egyelőre udvariasan kitiltott* idegenek távoznak-e. De állandó rendőri ellenőrzés is lesz: végigjárják a házakat, hogy rejtőznek-e bennük engedély nélkül itt tartózkodók. A szállókban már folyik ez az ellenőrzés.

Aki *menekült*, azt Lieber Endre kormánybiztoshoz küldik és nála kapja meg az igazolványt.

A család és a különböző fajtájú szélhámosság persze már az idegen-távoztatás körül is mutatkozik. Nem egy pesti cég *alkalmaztatási bizonyítványt* ad itt mulatozóknak. A rendőrség nyomozást indít a gyanus ügyekben és ha megállapítja, hogy a bizonyítvány fiktív, elzárásra ítéli az idegent és a cégtulajdonost is, aki a bizonyítványt adta.

Kisteleky tanácsos kimutatta, hogy majdnem hatszáz ezer embert érint az új hivatal működése, amely talán mindennél megrázóbb bizonyságait tárja föl annak, hogy legalább negyedmillió idegent minél hamarabb el kell távolítani Budapestről, máskülönben el nem kerülheti a nagy élelmezési katasztrófát.

Garbai Sándor lakáshivatali elnök viszont arra is gondol, hogy az eltávozók tömege olyan helyre kerüljön, ahol lakás és élelmiszer elég van. Tul a Dunán legjobb. Nem is elég egyszerűen csak kidobni az idegent, s Székely főtanácsos olyan intencióval végezteti a tisztogatást, hogy agresszivitás helyett tisztára védekezésnek bizonyuljon.

Tábori Kornél